Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U002427

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 10-06-2026

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: 7 вересня 2026 р. № 1380 СТ

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кравченко Дар'я Дмитрівна
2. Daria D. Kravchenko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6946-380X

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 032

Назва наукової спеціальності: Історія та археологія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Гуманітарні науки

Дата захисту: 20-07-2026

Спеціальність за освітою: 151 Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології

Місце роботи здобувача: Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут"

Код за ЄДРПОУ: 02071180

Місцезнаходження: вул. Кирпичова, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 14531

Повне найменування юридичної особи: Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут"

Код за ЄДРПОУ: 02071180

Місцезнаходження: вул. Кирпичова, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут"

Код за ЄДРПОУ: 02071180

Місцезнаходження: вул. Кирпичова, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 03.19.21, 03.29.

Тема дисертації:

1. Розвиток автоматики та телемеханіки в провідних наукових та освітніх центрах Києва і Харкова (1945–1991 рр.)
2. The development of automation and telemechanics at leading scientific and educational centres in Kyiv and Kharkiv (1945–1991) – Qualifying scientific work on the rights of a manuscript.

Реферат/анотація:

1. Дисертаційну роботу присвячено комплексному історичному дослідженню становлення та розвитку автоматики і телемеханіки в провідних наукових, освітніх та виробничих центрах Києва і Харкова у 1945–1991 рр. як важливої складової історії науки і техніки України. Мета роботи — проаналізувати еволюцію автоматики й телемеханіки на основі архівних джерел та узагальнення здобутків інститутів НАН України, технічних вишів (КПІ, ХПІ) та галузевих установ. Об’єкт дослідження — розвиток автоматики та телемеханіки в Україні другої половини XX ст. Предмет — особливості формування теоретико-практичних засад у діяльності академічних, освітніх та дослідних установ Києва і Харкова. У роботі запропоновано авторську періодизацію (до 1945, 1945–1975, 1976–1991 рр.), висвітлено внесок провідних вчених та ключових установ.

Показано їхній вплив на повоєнну відбудову, індустріалізацію та технологічний прогрес УРСР. Наукова новизна полягає в першому системному дослідженні історії автоматики та телемеханіки в Україні як цілісного явища з введенням у науковий обіг значного масиву архівних документів.

2. This dissertation is devoted to a comprehensive historical study of the emergence and development of automation and telemechanics in the leading scientific, educational and industrial centres of Kyiv and Kharkiv between 1945 and 1991, as an important component of the history of science and technology in Ukraine. The aim of the work is to analyse the evolution of automation and telemechanics based on archival sources and a synthesis of the achievements of the institutes of the National Academy of Sciences of Ukraine, technical universities (Kyiv Polytechnic Institute, Kharkiv Polytechnic Institute) and sectoral institutions. The object of the study is the development of automation and telemechanics in Ukraine in the second half of the 20th century. The subject is the specific features of the formation of theoretical and practical foundations in the activities of academic, educational and research institutions in Kyiv and Kharkiv. The work proposes an author's periodisation (up to 1945, 1945–1975, 1976–1991), and highlights the contribution of leading scientists and key institutions. It demonstrates their influence on the post-war reconstruction, industrialisation and technological progress of the Ukrainian SSR. The scientific novelty lies in the first systematic study of the history of automation and telemechanics in Ukraine as a coherent phenomenon, with a significant body of archival documents being introduced into the scientific discourse.

Державний реєстраційний номер ДіР: 0122U201252 0125U004007

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Кравченко Д. Д. Становлення та розвиток кафедри «Автоматика і управління в технічних системах» НТУ «ХПІ» (до 75-річного ювілею кафедри). Дослідження з історії і філософії науки і техніки. 2024. Т. 33. № 1. С. 110–120.
- 2. Кравченко Д. Д. Внесок наукового колективу Інституту автоматики у розвиток галузі автоматизації технологічних процесів в Україні (друга половина XX ст.). Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Історичні науки. 2025. Т. 36 (75). № 1. С. 374–381.
- 3. Кравченко Д. Д. Розвиток наукових досліджень в галузі автоматизації в інститутах Академії наук УРСР (1946–1970-ті рр.). Історія науки і біографістика. 2025. № 4. С. 81–96.
- 4. Кравченко Д. Д. Науково-педагогічна діяльність Ф. А. Ступеля. Автоматизація, електроніка, інформаційно-вимірювальні технології: освіта, наука, практика: матеріали 4-ї Міжнародної науково-технічної конференції, 1–2 грудня 2022 р. Харків: НТУ «ХПІ», 2022. С. 194–195.
- 5. Кравченко Д. Д. Історія розвитку автоматики управління електроенергетичними системами (1920–1950-ті рр.). Теоретичні та практичні дослідження молодих вчених: збірник тез доповідей 16-ї Міжнародної науково-практичної конференції магістрантів та аспірантів, 14–16 грудня 2022 р. Харків: НТУ «ХПІ», 2022. С. 341.
- 6. Кравченко Д. Д. Започаткування наукових досліджень в галузі автоматики та телемеханіки у другій половині XIX ст. Матеріали 18-ї Всеукраїнської наукової конференції молодих учених та спеціалістів за темою: «Історія освіти, науки і техніки в Україні. Історія науки і техніки у кризові періоди суспільного розвитку», 14 квітня 2023 р. Київ, 2023. С. 170–173.

- 7. Кравченко Д. Д. Професор В. Г. Воронов – засновник наукової школи управління теплоенергетичними процесами. Історія освіти, науки і техніки в Україні: матеріали 18-ї Всеукраїнської наукової конференції молодих учених та спеціалістів, 17–18 травня 2023 р. Київ, 2023. С. 141–142.
- 8. Кравченко Д. Д. Завідувачі кафедр «Автоматики і управління в технічних системах» НТУ «ХПІ» за 75 років існування. Інформаційні технології: наука, техніка, технологія, освіта, здоров'я: матеріали 31-ї Міжнародної науково-практичної конференції MicroCAD-2023, 17–20 травня 2023 р. Харків: НТУ «ХПІ», 2023. С. 914.
- 9. Кравченко Д. Д. Директор інституту автоматики – академік НАН України Борис Борисович Тимофєєв. Матеріали 29-ї Всеукраїнської наукової конференції молодих істориків науки, техніки і освіти та спеціалістів за темою: «Наука для відбудови України», 19 квітня 2024 р. Київ, 2024. С. 129–132.
- 10. Кравченко Д. Д. Доробок академіка Івахненка Олексія Григоровича в автоматиці. Україна і світ: гуманітарно-технічна еліта та соціальний прогрес: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів і аспірантів. Харків: НТУ «ХПІ», 2024. С. 478–480.
- 11. Кравченко Д. Д. Науковий доробок академіка Б. Б. Тимофєєва у галузі автоматичних систем управління. Інформаційні технології: наука, техніка, технологія, освіта, здоров'я: тези доповідей 32-ї Міжнародної науково-практичної конференції MicroCAD–2024, 22–25 травня 2024 р. Харків: НТУ «ХПІ», 2024. С. 1074.
- 12. Кравченко Д. Д. Наукові зв'язки Київського Інституту автоматики (друга половина XX ст.). Теоретичні та практичні дослідження молодих вчених: матеріали 18-ї Міжнародної науково-практичної конференції магістрантів та аспірантів, 19–22 листопада 2024 р. Харків: НТУ «ХПІ», 2024. С. 69.
- 13. Кравченко Д. Д. Розробки інституту автоматики для забезпечення інноваційного розвитку різних галузей промисловості (1960-ті – 1990-ті рр.). Автоматизація, електроніка, інформаційно-вимірювальні технології: освіта, наука, практика: матеріали 5-ї Міжнародної науково-технічної конференції, 28–29 листопада 2024 р. Харків, 2024. С. 236–237.
- 14. Кравченко Д. Д. Дослідження лабораторії автоматичного регулювання інституту електродинаміки НАН України. Історія розвитку науки, техніки та освіти: матеріали 23-ї Міжнародної молодіжної науково-практичної конференції, 24 квітня 2025 р. Київ, 2025. С. 83–86.
- 15. Кравченко Д. Д. Наукова діяльність Інституту кібернетики НАН України у сфері автоматизованих систем управління (1970–1980-ті рр.). Матеріали 30-ї Міжнародної наукової конференції молодих істориків науки, техніки і освіти та спеціалістів за темою: «Наука для справедливого миру в Україні», 25 квітня 2025 р. Київ, 2025. С. 145–148.

Наукова (науково-технічна) продукція: аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість: соціально-економічна спрямованість історикотехнічних досліджень розвитку автоматики і телемеханіки в україні полягає в аналізі не лише технічних досягнень, а й їхнього впливу на економіку, суспільство та виробничі процеси.

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0122U201252 0125U004007

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Тверитникова Олена Євгенівна

2. Olena Y. Tverytnykova

Кваліфікація: д. і. н., професор, 07.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6288-7362

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут"

Код за ЄДРПОУ: 02071180

Місцезнаходження: вул. Кирпичова, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кушлакова Надія Миколаївна
2. Nadiya M. Kushlakova

Кваліфікація: д. і. н., доц., 07.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8493-1846

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Західнодонбаський інститут Приватного акціонерного товариства "Вищий навчальний заклад "Міжрегіональна академія управління персоналом"

Код за ЄДРПОУ: 25840391

Місцезнаходження: вул. Дніпровська, Павлоград, Павлоградський р-н., 51400, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Звонкова Галина Леонідівна
2. Galyna L. Zvonkova

Кваліфікація: к. і. н., старший науковий співробітник, 07.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4029-8721

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державна установа "Інститут досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г. М. Доброва Національної академії наук України"

Код за ЄДРПОУ: 13694464

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, Київ, 01032, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кузьменко Наталія Олексіївна
2. Natalia O. Kuzmenko

Кваліфікація: к. і. н., доцент, 07.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9039-9494

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут"

Код за ЄДРПОУ: 02071180

Місцезнаходження: вул. Кирпичова, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гутник Марина Валеріївна
2. Maryna V. Hutnyk

Кваліфікація: к. і. н., доц., 07.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2723-2755

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут"

Код за ЄДРПОУ: 02071180

Місцезнаходження: вул. Кирпичова, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Робак Ігор Юрійович
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Робак Ігор Юрійович
Відповідальний за підготовку облікових документів	Кравченко Дар'я Дмитрівна
Реєстратор	Юрченко Тетяна Анатоліївна
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна